

Ülevaade 2015. aastal Rahvusaaslaste programmist toetust saanud arhiivprojektidest

	Toetust taotlenud asutus/isik ja projektijuht	Projekti nimetus	Projekti tulemused
Eesti Kirjandusmuuseum			
1	Merike Kiipus	Väliseesti trükiste kättesaadavaks tegemine	Elektronkataloogi ESTER sisestati ja kirjeldati 5301 eksemplarikirjet, kataloogiti, liigitati ja märksõnastati 738 bibliokirjet. Sellega parandati taas Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu väliseesti kogudes leiduvate trükiste ja <i>Baltica/Estica</i> kultuuripärandi avalikkusele kättesaadavust. Praeguseks on väliseesti trükistest sisestatud kõik eestikeelsed trükised, mis Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu kogudes leiduvad. Võõrkeelsetest <i>Baltica/Estica</i> materjalidest on veel elektronkataloogis ESTER kättesaadavaks tegemata umbes 2/3. Projekt jätkub Rahvusaaslaste programmi toetusel 2016. aastal. Täpsem info Merike Kiipuselt (merike.kiipus@kirmus.ee).
Eesti Kirjandusmuuseum			
2	Merike Kiipus	Enn ja Helga Nõu valikkogu korrastamine	Elektronkataloogi ESTER kaudu tehti avalikkusele leitavaks E. ja H. Nõu valikkogu eestikeelne aines (kokku ca 1800 eksemplari). Töötlemata ja elektrooniliselt kirjeldamata jäi valikkogu võõrkeelne osa (u 9 laudmeetrit 39-st) ehk E. Nõu võõrkeelsed arstiteaduslikud tööd, separaadid, muu võõrkeelne kirjandus, mille bibliokirjeid ESTER-is ei leidu ning mis vajab eelnevat kataloogimist, liigitamist ja märksõnastamist. Projekt jätkub Rahvusaaslaste programmi toetusel 2016. aastal. Täpsem info Merike Kiipuselt (merike.kiipus@kirmus.ee).
MTÜ Eesti Diasporaa Akadeemia			
3	Aivar Jürgenson	Välitööd Abhaasia eesti kogukonnas	Koguti ja talletati suulist pärimust Salme (Psou) ja Sulevi (Psouhua) külade eestlastelt, samuti teiste rahvuste esindajatelt (armeenlased, venelased, osseetid). Kummaski külas küsitleti kümme inimest. Teemadeks olid kogukonna ajalugu, suhted teiste rahvustega, sõjamälestused. Samuti tehti hulk fotosid ja kopeeriti külade elanike fotoalbumeid (kokku üle 2000 foto). Kuna nimetatud kahes külas oli tööd planeeritud rohkem ja sellevõrra kulus ka rohkem aega, jäi Suhhumi linnas tegutsemiseks aega vaid üks päev, mille jooksul külastati üht eestlaste kodu, kus tehti intervjuu ja kopeeriti fotoalbum. Projekti käigus kogutud materjali põhjal on kavas kirjutada raamat Kaukaasia eestlastest. See võiks valmida lähema nelja-viie aasta jooksul. Lisaks on kavas kirjutada 5–6 teadusartiklit. Kogutud materjal on plaanis üle anda Eesti Kirjandusmuuseumile, kui projekti algusest möödub seitse aastat. Seni jääb materjal autorite valdusse ja on kasutatav nendega kokku leppides. Täpsem info Aivar Jürgensonilt (aivarj@tlu.ee).
Eesti Akadeemiline Orientaalselts			
4	Märt Läänemets	Eestlaste kogukond Hiinas enne 1949. aastat	Materjali hankimis- ja kogumistöö nii Eestis kui ka Londonis ja Pekingis osutus edukaks. Eesti ajakirjandusest õnnestus leida ca 150 artiklit 1920.–1930. aastate Välis-Eesti Almanahhist, Eesti Kirikust ja Eesti päevalehtedest; välisperioodikast kogunes ca 700 faili Eestiga seotud artiklitest ja uudistest 1917–1940 ajalehest North China Herald ning 194 artiklit mitmesugustest hiinakeelsetest ajalehtedest ajavahemikus 1920–1950. Kogutud materjal on suures osas läbi uuritud ja korrastatud ning selle põhjal on koostatud kavandatava raamatu käsikiri, millest võiks 2016. aasta teises pooles vormuda kakskeelne (eesti- ja hiinakeelne, ingliskeelse kokkuvõttega) raamat. Kogutud materjal (ajaleheartiklid, arhiividokumendid, fotod) tehakse osaliselt kättesaadavaks raamatus. Pärast raamatu ilmumist on kogu materjal kavas üle anda säilitamiseks mõnes Eesti mäluasutuses. Täpsem info Märt Läänemetsalt (mart_laanemets@yahoo.com).
Palamuse O. Lutsu Kihelkonnamuuseum			
5	Janek Varblas	100 olulist palamuslast – kogumisekspeditsioon Austraalias	Kogumisekspeditsiooni käigus Austraaliasse Queenslandi osariiki Julattenisse ja Mareebasse õnnestus olulisel määral täiendada Raja Teele prototüübi kohta seni olemasolevat arhiivianest ja teadmisi. Kohtuti inimestega, kes Adele Pärtelpoega teadsid, koguti mälestusi ja infot tema elu kohta Austraalias. Lähedased annetasid Palamuse muuseumile mh Adele kirju ja fotosid. Tehti ka paar videointervjuud Adelet tundnud inimestega. Eesti Vabariigi 100. sünnipäevaks valmival näitusel „100 olulist palamuslast“ leiab Adele Pärtelpoeg endale väärilise koha. Palamuse O. Lutsu Kihelkonnamuuseumi uus külastuskeskus ning renoveeritud muuseumihoone, mis pühendub täielikult „Kevade“ temaatikale, valmivad hiljemalt 2017. aasta septembriks. Täpsem info Janek Varblaselt (varblas@gmail.com).
Eesti Arhiiv Ühendriikides			
6	Ave Blithe	2015. aasta BaltHerNeti üritusel osalemine	Ave Blithe EAÜ-st esines Riias BaltHerNeti konverentsil ettekandega „Keeping the Flame Alive“. Konverentsil kuuldust tegi A. Blithe hiljem kokkuvõtte EAÜ-s ning avaldas artikli New Yorgis ilmuvas ajalehes Vaba Eesti Sõna 16. juulil 2015. Lisainfo Aet Annistilt (annist@tlu.ee).

Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu			
7	Anne Valmas	Väliseesti raamatute bibliograafia koostamine	2015. aasta lõpul on väliseesti raamatute bibliograafias 9068 kirjet. Oluliselt suurendasid bibliograafia mahtu Austraalia Eesti Arhiivist saadetud teadustööd. Kirjeid lisandus ka toimetamise käigus. Aasta jooksul toimetati ca 5600 kirjet. Kogu andmebaas on temaatiliselt liigitatud, koostatud on nimeregister (sisaldab u 3700 nime) koos autorite sünni- ja surmaaastaga, kuid kirjete numbritega on register sidumata. Koostatud on pealkirjade register (üle 7000 pealkirja), kuid kirjete numbritega on register sidumata, sest enne lõplikku toimetamist ei ole seda võimalik teha. Töö on kestnud 2008. aastast alates ja teha on veel hinnanguliselt 15%, mis saab tehtud prognooside järgi 2016. aasta lõpuks. Valminud on sissejuhataval-analüüsiv artikkel väliseesti trükiste kirjastamisest aastatel 1944–2010. Lisainfo Anne Valmaselt (anne.valmas@tlulib.ee).
Eesti Kirjandusmuuseum			
8	Anu Korb	Kommenteeritud tekstiantoloogia Eesti Rahvaluule Arhiivi Siberi kaastöölise Rosalie Ottessoni kogutu põhjal	Sarjas „Eesti asundused“ ilmunud raamatut „Roosi Siberi lood“ esitleti Eesti Kirjandusmuuseumi saalis 2. detsembril 2015, samal ajal jõudis väljaanne ka raamatupoodidesse. Teos annab värvika üldpildi kahe Ida-Siberi Krasnojarski krai lõunaosas asuva küla – Ülem-Bulanka ja Ülem-Suetuki eluolust, asustusloost, traditsioonidest ja kommetest. See on toeks neist kogukondadest pärit eestlastele ja aitab tutvustada Siberi traditsiooniliste külakogukondade olmet ja igapäeva nõukogude korra tingimustes. Ülem-Suetuk rajati sundasumisele saadetud luteriusuliste kolooniana 1850. aastatel. 1861. aastal asutatud Ülem-Bulanka oli esimene puhtalt eesti asundus Ida-Siberis. Lugude kirjapanija, suurepärase mälu Rosalie Ottesson ehk Ottessoni Roosi (1899–1979) oli pärit vanapäraste traditsioonidega Siberi külast Ülem-Bulankast. Roosi mälestused toetuvad pärimuslikele juttudele, lauludele ja loitsudele, mis olid osa toonasest igapäevaelust. Lisainfo Anu Korbilt (korb@folklore.ee).
Eesti Kirjandusmuuseum			
9	Triinu Ojamaa	Pagulaselu kajastavate tummfilmide varustamine kommentaaridega	Rootsi Eestlaste Esinduse arhiivigrupilt saadud kaheksa Harald Pertenile kuulunud tummfilmi varustati selgitavate subtiitritega, filmid on kättesaadavad Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Kultuuriloolises Arhiivis. Filmitud sündmused, aeg ja isikud tuvastati Stockholmis korraldatud töötoas. Täiendavalt otsiti andmeid filmitud sündmuste kohta pagulasajakirjandusest, teatmikest, internetist jm. Valmis teadusuuringus „Kroonikaklipp kui kultuuriloo dokument: Hindäsi mõistatus“, mis ilmus ajakirja Mäetagused 63. numbris 2016. aasta mais. Ajakirja internetiversioonis on artiklile lisatud filmiklipp eesti pagulaskooride vabaühkondserdist 1940. aastate lõpul, millega oletatavalt tähistati võidupüha.
Rahvusarhiiv			
10	Paavo Annus	Stockholmi Eesti Muusika- ja Kultuuriühingu Lähiraadio saadete salvestiste arhiveerimine Rahvusarhiivi filmiarhiivis	Digiteeritud on 50 helilinti ja kirjeldatud 99 saadet Stockholmi Muusika- ja Kultuuriühingu Lähiraadio programmist ajavahemikust 3.3.1989–2.10.1990. Helisalvestiste kirjeldused, mis aitavad uurijatel jõuda neid huvitavate teemadeeni, on lisatud Rahvusarhiivi filmiarhiivi andmebaasi FIS, salvestiste kuulamise võimalus on Rahvusarhiivis kohapeal. Digiteeritud raadiosaated sisaldavad mh Teise maailmasõja järel Eestist põgenenud või hiljem Eesti NSV-st lahkunud tuntud kultuuritegelaste esinemisi jm kultuuri- ja ajaloolise väärtusega materjali. Lisainfo Paavo Annuselt (Paavo.Annus@ra.ee).
Eesti Rahva Muuseum			
11	Tiina Tael	Mälu-uurija ja psühholoogi Endel Tulvingu isikuarhiivi korrastamine	Endel Tulvingu teadusalast tegevust kajastav arhiiv, mis on eriti tänuväärne materjal psühholoogidele ja mälu-uurijatele, on korrastatud. Säilikud on nimistusse lisatud, kirjeldatud ning leitavad muuseumide infosüsteemis MuIS. Lisainfo Tiina Taelalt (Tiina.Tael@erm.ee).
Eesti Kirjandusmuuseum			
12	Vilve Asmer	Ilmar Talve käsikirjalise arhiivi korrastamine	Ilma Talve käsikirjaline arhiiv koosneb ilukirjanduslike ja autobiograafiliste raamatute ning koguteoste käsikirjadest, teadusartiklites, uurimuste ja arvestuste käsikirjalisest ainesest, teoste koostamise materjalidest jm dokumentidest ning kirjavahetusest. Projekti tulemusena korrastati käsikirjaline arhiiv (ca 500 säilikut) provisoorselt (säilikutel tasandil) ning selle sisu on arhiivitöötaja kaasabil leitav ja kohapeal kasutatav, mis oli ka selle arhiivi mahtu arvestades projekti eesmärk. Plaaniväliselt jõuti lõplikult korrastada Ilmar Talve kirjavahetus (ca 341 sü), kirjed kirjavahetuse kohta on leitavad andmebaasis Ellen (http://galerii.kirmus.ee:8888/ellen/avalik.do) ning sellega liidestatud failirepositooriumis Kivike (https://kivike.kirmus.ee). Täpsem info Vilve Asmerilt (vilve@kirmus.ee).

Eesti Kirjandusmuuseum			
13	Vilve Asmer	Väliseesti fotoarhiivide korrastamine	Projekti tulemusena on kõik aastail 1995–2014 üksiklaekumistena lisandunud väliseestiga seotud fotod ja negatiivid korrastatud ja kirjeldatud ning lisatud Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Kultuuriloolise Arhiivi (EKLA) fotoarhiivi, kokku 1360 säilitusüksust. Pildimaterjali (249 säilikut) lisati mitmesse olemasolevasse fotokogusse, aga töö käigus moodustati ka uus fotokogu – Väliseesti segakogu (fotokogu nr 241), kuhu koondati aastail 1994–2015 laekunud mitmesugused väliseestiga seotud üksikfotod (1111 säilikut). Korrastatud fotomaterjal on leitav EKLA andmebaasis Ellen (http://galerii.kirmus.ee:8888/ellen/avalik.do) ning selle kaudu liidestatud failirepositooriumis Kivike (https://kivike.kirmus.ee). Iga üksikfoto on isiku, koha, sündmuse, aasta või märksõna kaudu kergesti leitav ning huvilistele kättesaadav. Soovi korral valmistatakse tellijatele koopiaid, kasutuspiiranguid ei ole. Täpsem info Vilve Asmerilt (vilve@kirmus.ee).
Eesti Ajaloomuuseum			
14	Olev Liivik	1941. aastal Saksamaale ümberasunute enesemääratlemine ja geograafiline mobiilsus	Projekti raames saadeti välja uusi küsimustikke järelümberasujatele ning koguti ja töödeldi vastuseid; tehti uurimistööd Rahvusarhiivis; viidi läbi intervjuusid Saksamaal, Rootsis ja USA-s elavate ümberasujatega; kaardistati ja kopeeriti säilinud ajaloolis-kultuurilist pärandit Heidelbergis, Münchenis, Konstanzis, Engenis, Hannoveris ning tehti uurimistööd Lüneburgis Carl Schirreni Seltsis. Korraldati mäluseminar Rootsis, Saksamaal ja Eestis elavate järelümberasujate ja nende järeltulijatega. Uurimis- ja välitööde käigus kogutud andmetega täiendati järelümberasujate andmebaasi. Kogutud infot on kasutatud Tallinna Ülikooli õppetöös baltisaksa kultuuri ajaloo kursuse läbiviimisel. Olev Liivik pidas 28. oktoobril 2015 ettekande baltisakslaste 1941. aasta ümberasumise uuesti mõtestamisest Baltisaksa Kultuuri Seltsis. Eesti Ajaloomuuseumis korraldati teemaõhtud „Järelümberasumine. Tundmatust tuntuks!“ (5 üritust jaanuar–mai 2016). Projekti tulemusena ilmus Olev Liiviku sulest artikkel „Baltisakslaste ümberasumisest Eestist Saksamaale Teise maailmasõja alguses“ (avaldatud Rootsis Eesti Päevalehes 13.5.2015 ja Austraalia eestlaste nädalalehes Meie Kodu 1.7.2015), valmis kaks artikli käsikirja Olev Liivikult ja Triin Targalt – „Okupeeritud Eestist Saksa <i>Reich</i> : täiendusi 1941. aasta järelümberasumise uurimisse“ (avaldatud teadusajakirjas Tuna, 2016 nr 2) ja „Aus der Sowjetunion in das Dritte Reich: Über die Umsiedlung der Deutschen aus Estland im Jahre 1941“ (esitatud Saksamaale ajakirjale „Zeitschrift für Ostmitteleuropa-Forschung“, avaldatakse 2016. aasta 3. numbris, mis ilmub oktoobris). Lisainfo Olev Liivikult (olev.liivik@ajaloomuuseum.ee).
Rahvusarhiiv			
15	Hedvig Mäe	Kominterni Eesti sektsiooni Leningradis ja EKP Keskkomitee Venemaa Büroo arhiividesse kuuluvate isikutoimikute digiteerimine ja Rahvusarhiivi digiteeritud arhiivialikate keskkondades kättesaadavaks tegemine	Projekti raames tehti vajalikud eel-, järel- ja kaasnevad tööd ning digiteeriti EKP Keskkomitee Venemaa Büroo isikutoimikud (fond ERAF.24.2, kokku 3069 säilikut) ning Kominterni Eesti sektsiooni Leningradis isikutoimikud (fond ERAF.25.2, kokku 1670 säilikut). Loodi tagatis- ja kasutuskooptid. Digiteeritud materjal on kättesaadav Rahvusarhiivi digiteeritud arhiivialikate keskkonnas Saaga, fotod on nähtavad fotode andmebaasis FOTIS. Digiteeritud materjale saavad lugeda registreeritud kasutajad, otsida saab nii viitekoode kui märksõnade abil. Projekti käigus digiteeritud arhivaalide vastu on uurijate huvi suur – peale professionaalsete ajaloolaste pakub see aines huvi ka genealoogidele. Lisainfo Hedvig Mäelt (Hedvig.Mae@ra.ee).
MTÜ S-Keskus			
16	Meelis Saueaak	Eesti vabatahtlikud Soome armees 1939–1944: Soome arhiivmaterjalid III	Projekti tulemusena on kopeeritud ja huvilistele kättesaadavaks tehtud olulisem osa Soome sõjaväes tegutsenud eestlastest vabatahtlike ja eesti pagulasi puudutavast materjalist Soome arhiivides, lisaks osa Rootsi sõjaarhiivis leiduvast Eesti ja Baltikumi kohta käivast materjalist. Arhiivmaterjalidest tehtud digifotosid säilitatakse ja huvilised saavad neid kasutada MTÜ S-Keskuse raamatukogus (Madara 14, Tallinn). Lisaks on olemas ülevaade teemakohase materjali olemasolu kohta Soome rahvusarhiivis, välisministeeriumi arhiivis ja Rootsi sõjaarhiivis. Projekti käigus kogutud andmeid ja fotosid on kasutanud Soome sõjaväes teeninud eestlaste biograafilise leksikoni uusväljaande koostajad Peep Pillak ja Heini Vilbiks („Soomepoiste elulood: Soome sõjaväes II maailmasõja aastatel teeninud eestlased ja Eesti vabatahtlikud“, Tallinn, 2015). Kogutud materjal võimaldab eesti vabatahtlike küsimust käsitleda mitmekülgelt ja uudsete detailidega, näiteks on võimalik lugeda eestlaste teenistuse kohta Soome luues või uurida eesti üksuste moodustamise poliitilist ja sõjalist tausta. Kogu projekti kestel (2013–2015) on Soomes leiduvaid eestlastest vabatahtlike materjale läbi töötatud nüüdseks optimaalsel hulgal ja seega võib projekti Soome arhiivide osas edukalt lõppenuks pidada ning keskenduda kogutud materjali läbitöötamisele. Koostamisel on artikkel „Eesti vabatahtlikud Soome sõjaväes“, mis ilmub kogumiku „Sõja ja rahu vahel“ V köites, ja „Soome luue Eestis 1943–1944“. Artiklite käsikirjad on kavas lõpetada 2016. aasta jooksul. Peale artiklite on projekti ühe väljundina kavas ka vastav dokumendikogumik, mille käsikiri valmib samuti 2016. aasta jooksul. Lisainfo Meelis Saueaugult (meelis.saueaak@mnesosynee.ee).

MTÜ Baltic Heritage Network			
17	Piret Noorhane	Portaali Baltic Heritage Network ja väliseesti arhiivide kodulehekülgede arendus, Baltic Heritage Network Newsletteri väljaandmine ja MTÜ tegevuste koordineerimine	Balthernet.net, mis on üheksa tegevusaasta jooksul kujunenud oluliseks välisbalti kultuuripärandi infoallikaks, on saanud uue veebiversiooni (põhineb Wordpressi sisuhaldusplatvormil), mis loodetavasti rahuldab paremini kasutajate vajadusi. Avalikkusele loodetakse uus veeb avada septembris 2016, praegu on sellega võimalik tutvuda aadressil: uus.balthernet.net. Portaalis ja väliseesti kodulehekülgedel ilmus 2015. aastal uudiseid ning ülevaateid eesti (25 tk), inglise (33 tk) ja vene keeles (17 tk), loodi fotogaleriisid BHN-i üritustest ning täiendati Eesti mäluasutustes säilitatavate väliseesti arhiivide ja väliseesti bibliograafia koondtabelit. Arendati VEMU ja EAÜ kodulehti. Aasta jooksul ilmus neli uudiskirja numbrit (vt: http://www.balthernet.net/balthernet-newsletters/). Lisainfo Piret Noorhanilt (piretnoorhane@gmail.com).
MTÜ Baltic Heritage Network			
18	Tiiu Kravtsev	Arhiiviabi Eesti Arhiivide Ühendriikides ja osalemine konverentsil	Projektis osalejad pidasid Torontos Tartu College'is toimunud konverentsil kaks ettekannet. Gristel Ramleri ettekanne „Estonian National Archives and the Access to the National Heritage Abroad. Collection of Estonian Archives in US in Minneapolis” tutvustas kuueaastase kolmepoolse (MTÜ Baltic Heritage Networki, Rahvusarhiivi ning Immigratsiooni Ajaloo Uurimise Keskuse) projekti kogemust, mille eesmärk on Eesti Arhiivi Ühendriikides kogude kirjeldamine Immigratsiooni Ajaloo Uurimise Keskuses. Tiiu Kravtsev tutvustas Rahvusarhiivi töösuundi väliseesti kultuuripärandi säilitamisel, s.t peamiselt Rahvuskaaslaste programmi projektidena läbiviidud kogumis-, koolitus- ning digiteerimisprojekte ettekandes „Estonian National Archives and Cultural Heritage of Estonian Diaspora: Cooperation for the Permanence”. EAÜ-le koostati kohapeal tegevuskava arhiiviabi osutamiseks parimal viisil. Keskenduti kogudele, millest osa on viidud säilitamiseks Immigratsiooni Ajaloo Uurimise Keskusesse. Näidistena korrastamiseks valiti suuremad ja mitmekesisemad: Silva Hinno ja Aleksander Hinno isikuarhiivid ning EELK New Yorgi Pauluse koguduse ja EELK USA I praostkonna arhiivid. Arhiivis töötavatele kogukonnaliikmetele tutvustati korrastatud arhiive ning selgitati arhiivitöö erinevaid järke ja põhimõtteid. Lisainfo Tiiu Kravtsevilt (Tiiu.Kravtsev@ra.ee).
MTÜ Baltic Heritage Network			
19	Piret Noorhane	Väliseesti arhiivide tööühma osalamine BaltHerNeti konverentsil Riias ja konverentsi ettevalmistamine	Koostöös Läti Teaduste Akadeemiaga valmistati ette ja korraldati neljas BaltHerNeti konverents „Tracing the Baltic Road to Independence in Diaspora Archives” Läti Teaduste Akadeemias Riias 30.6.–2.7.2015. Konverentsi keskmes oli Balti diasporaa roll Balti riikide taasiseseisvumise teel ja riikluse taastamisele. Teemad ulatusid poliitilisest võitlusest ajakirjanduse ja kultuurini. Kõne all olid välisbaltlaste visiidid kodumaale jm kontaktid kodumaaga. Osavõtjaid oli Eestist, Lätist, Leedust, Soomest, Inglismaalt, Austraaliast, Kanadast ja Venemaalt, kokku 72 inimest. Üles astus 21 esinejat. Sai ilmsiks, et diasporaa lähiajaloo tegelejaid on tõesti üsna vähe, kuid küllap innustab see kõiki senisest enam tegelema meie välismaal elavate rahvuskaaslaste lähiajaloo, koguma ning kättesaadavaks muutama seni kasutusse toomata allikaid. Konverentsi kajastati uudiskirjas Baltic Heritage Network Newsletter, ajakirjas Tuna, Läti ja väliseesti ajalehtedes jm. Läti Teaduste Akadeemia andis detsembris 2015 välja seminari ettekannete ingliskeelse kogumiku „Tracing the Baltic Road to Independence in Diaspora Archives. Transcript and materials of the International Scientific conference on 30 June – 2 July 2015, held in Riga, Latvia”. Kogumik saadeti kõigile Eesti raamatukogudele ja teadusasutustele, kes selleks soovi avaldasid. Lisainfo Piret Noorhanilt (piretnoorhane@gmail.com).
MTÜ Baltic Heritage Network			
20	Maarja Merivoo-Parro	Noorte diasporaa-uurijate seminarid 2015	Korraldati kolm seminari ning kaks praktikumi, kus räägiti oma uurimis- ja välitöödest, tutvustati kasutatud ja korrastatud arhiivi- jm kogusid. Algajad ja kogenud uurijad said võimaluse õppida vastastikku üksteise tööst. Toimus ka õppekäike arhiividesse ja raamatukogudesse, esitleti uusi raamatuid, näitusi ja filme. Seminaridel ja praktikumides osalenutest on moodustunud BaltHerNeti noortesektioon, kust on sirgumas diasporaa-uurijate järelkasv. Täpsem info Piret Noorhanilt (piretnoorhane@gmail.com).
Eesti Demograafia Instituut			
21	Jaak Valge	Artur Sirgu surma asjaolude selgitamine Beneluxi, Saksamaa ja Prantsusmaa arhiivides	Käidi Luksemburgi rahvusarhiivis, kus selgus, et juurdlustoimiku sisu on kadunud (alles vaid kaaned) ning et sealt praegu lisaandmeid Artur Sirgu surma kohta saada võimalik ei ole. Külastati ka Hollandi rahvusarhiivi, kus samuti selgus, et selles küsimuses pole seda asutust enam mõtet visiteerida. Kogu uurimisliini lõpetamiseks tuleks külastada veel Belgia riigiarhiivi, Prantsusmaa rahvusarhiivi ja Saksamaa liiduarhiivi, sest Luksemburgi sisenemiseks oli vaja neist vähemalt ühe riigi viisat ja piiriületust ning piiri ületanud isikud peaksid olema jäädvustatud nii viisa- kui piiriületusregistris. Täpsem info Jaak Valgelt (jvalge@tlu.ee).

Eesti Õppetöö Keskus			
22	Piret Noorhani	Fotograaf Vello Muikma monograafia väljaandmine	Tunnustatud fotograafi Vello Muikma kakskeelne monograafia „Pilgupüüdja. Vello Muikma elu ja looming / Eye-Catcher. The Life and Work of Vello Muikma” (Maar 2016) on ilmunud ning hõlmab fotosid nii teksti sees (50 fotot) kui eraldi albumina (150 fotot). Raamat võtab kokku fotomaailmas hinnatud ja Kanada eestlaste seltskonnas armastatud Vello Muikma elutöö. Monograafia tutvustab Muikmad kui professionaalset fotograafi eestlastele Eestis ja välismaal, avades samas tema eestlaseks olemise eripära rahvusvahelisele fotokogukonnale. Raamat, mis toob kokku ja põlistab need Muikma elu mõlemad tahud, võiks pakkuda huvi nii eesti ajaloo- ja fotohuvilistele kui ka rahvusvahelisele fotograafide ringile. Lisainfo Piret Noorhanilt (piretnoorhani@gmail.com).
Eesti Kirjandusmuuseum			
23	Vilve Asmer	Väliseesti arhiivide transport ja arhiivialane nõustamine Stockholmis	Harald Keilandi ja Liidia Tuulse käsikirjalised personaalarhiivid ning Eesti Kultuuri Koondis Rootsis arhiiv on toodud Eesti Kirjandusmuuseumisse. Arhiivide äratoomise aktsiooni käigus osaleti ka Rootsi Eestlaste Liidu arhiivigrupi igapäevasele tööle, kus vaadati koos üle hoiustatavaid materjale ja arutleti nende arhiividesse/muuseumidesse edasisuunamise võimaluste ja vajalikkuse üle. Pildistati ka väliseesti kirjandus- ja kultuuritegelasi, mh EKK tegevliikmeid, luuletaja Uno Schultzi, kirjanikepaar Enn ja Helga Nõud, keeleteadlast ja kultuuriloolast Raimo Raagi ja fennougristi Virve Raagi, heliloojat ja koorijuhti Toomas Tuulset ning psühholoog Lena Kristina Tuulset. Nimetatud arhiivid ja pildistused on registreeritud ja kantud andmebaasi Ellen, kus nad on esialgu (kuni üksikasjalise kirjeldamise ja lõpliku korrastamiseni) leitavad registriraamatu sissekannete hulgast, mis on nähtav vaid arhiivitöötajatele. See ei piira aga juurdepääsu. Eesti Kultuuri Koondise materjalide hulgast on eraldatud raamatud ja pisitrükised ning antud üle Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiiviraamatukogule, mis pärast sorteerimist ja töötlemist lisatakse elektronkataloogi ESTER. L. ja A. Tuulse kirjavahetus on aastate lõikes esialgselt süstematiseeritud. Lõplikult korrastatakse see vastavalt võimalustele järgnevat aastate jooksul, juurdepääs materjalidele uurimise eesmärgil on piiranguteta. Lisainfo Vilve Asmerilt (vilve@kirmus.ee).
Pärnu Muuseum			
24	Marian Kivila	Näituse ja kunstiteadusliku ülevaate – näitusekataloogi „Pärnu pallaslased paguluses: Erich Leps ja Pauline Elfriede Leps-Estam” teostamine	Pärnu pallaslaste Erich Lepsi ja Pauline Elfriede Leps-Estami kunstiteosed ja arhiivmaterjalid on läbi töötatud ja korrastatud, teosed on restaureeritud ja raamitud. Koostati näitus kunstnikepaari elust ja loomingust, mis oli üleval Pärnu Muuseumis 23. maist 20. septembrini 2015. Näituse kinosaalis näidati lühifilmi intervjuudest Lepside lähikondsete ja pagulaskunsti ekspertidega. Koostati näitusekataloog. Näituse raames korraldati regulaarseid kuraatorituure, Pärnu kunstiõpetajatele toimus loeng pagulaskunstist, tehti mitmeid tellitud ekskursioone. Näitus pälvis Pärnu linna aasta kultuuripreemia ning see oli oluline täiendus Eesti pagulaskunsti uurimisel ja kaardistamisel. Lepside kunstikogu on Pärnu muuseumi kunstikogus arvele võetud ning digiteerituna MuS-is kättesaadav. Lisainfo Marian Kivilalt (marian@pernau.ee).
Eesti Rahvusraamatukogu			
25	Marika Kuldkepp	Kataloog-näitus Eesti Rahvusraamatukogus asuvast pagulaskunstist	Eesti Rahvusraamatukogu pagulaskunsti kogu on registreeritud ja katalogiseeritud. Kogus on enam kui poolteistsada tööd 25 kunstnikult, sealhulgas mitu avalikkusele varem tundmatut teost. 9.–30. juunini 2015 toimus rahvusraamatukogus näitus „Eesti pagulaskunst Rahvusraamatukogus” ning ilmus samanimeline kataloog. Näitusel eksponeeriti ja kataloogis reprodutseeriti 30 teost, 64-leheküljelises kataloogis avaldati täisnimekiri rahvusraamatukogus olevatest eesti pagulaskunstnike teostest. Kataloogi trükiarv oli 400 eksemplari. Projektist teavitati nii Eesti kui ka väliseesti ajakirjandust, kus ilmusid näituse pressiteade ja kajastused. Näitust külastasid nii huvilised Eestist kui ka kunstnike järeltulijad Kanadast ja Rootsist ning väliseesti organisatsioonide esindajad. Näitus ja kataloog aitavad teadvustada Eesti Rahvusraamatukogu pagulaskunsti kogu olemasolu pagulaskultuuri uurijatele ja kõikidele huvilistele, sealhulgas kunstnike järeltulijatele väljaspool Eestit. Koostöös Eskiltuna Eesti Seltsiga korraldati Rootsis Torshällas Ebelingi muuseumis pagulaskunsti jätkunäitus 16.1.–6.3.2016. Lisainfo Marika Kuldkepilt (marika.kuldkepp@nlib.ee).

Eesti Spordimuseum			
26	Siim Randoja	Georg Lurichi arhiividokumentide kaardistamine	Projekti eesmärgid täideti. Külastati USA Rahvusarhiivi, kus õnnestus leida ja pildistada Georg Lurichi spionaažisüüdistust puudutavaid mitmesuguseid dokumente, New Yorgi linnaraamatukogus õnnestus pildistada Lurichi toimikut (ca 1030 lk) uurimismaterjaliga, sh intervjuud, memorandumid, korrespondents ning järeldused. Jäädvustatud materjal on nüüdseks kättesaadav Eesti Spordimuseumis. Herbert Niiler oli tallele pannud hulgaliselt väärtuslikku materjali, millest osa õnnestus boonusena juba 2015. aasta jooksul Eestisse toimetada. H. Niileri perekonna juures Marshfieldis tutvuti H. Niileri dokumentidega ning sorteeriti need esmaselt. Materjalide seas leidis märkimisväärset hulgal dokumente, fotosid, rinnamärke, isiklikke memuaare, kirjavahetust, loengukonspekte TÜ päevilt jms, mis on väärtuslikud Eesti spordiajaloo jäädvustamise seisukohast. Oluline osa H. Niileri materjale on praeguseks Eestisse jõudnud, suur osa neist 2016. aasta jooksul. Eelmisel aastal saabunud dokumendid on üle antud Rahvusarhiivi, kuid üleandmist ootab veel suur hulk 2016. aasta jooksul saabunud materjali. Esemed (märgid, medalid, vimplid jne) võetakse Eesti Spordimuseumi kogusse. 2016. aasta sügisel on kavas korraldada väike väljapanek spordimuseumi keldrigaleriis. Suuremat kajastust leiab Herbert Niiler aga 2017. aastal pallimänguteemalisel aastanäitusel, kus mh tutvustakse ka legendaarseid treenereid. Täpsem info Siim Randojalt (siim@spordimuseum.ee).
Ülle Maasalu			
27	Ülle Maasalu	15+5. Kakskeelne õpe Latokartano koolis	Kogumik „15+5. Kakskeelne õpe Latokartano koolis“ ilmus 2015. aasta detsembris (tiraaž 400). Kogumikus leidub artikleid emakeeleõppes mitmekeelses keskkonnas, Latokartano kooli õpetajate kirjuti oma keeleõpetamise kogemusest, Latokartano kooli laste ja vanemate mälestusi ning õpilaste loovtöid. Raamatus on ära toodud ka Latokartano kooli kakskeelses õppes 2011–2016 õppinud laste nimed. Kogumikku esitleti 2016. a augustis, mil Latokartano koolil täitus 20 aastat kakskeelse õppe algusest. Kogumik on kättesaadav Eesti Rahvusraamatukogus, TÜ raamatukogus, Eesti Instituudis Tallinnas ja Helsingis, Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogus, TLÜ Akadeemilises Raamatukogus, TLÜ Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseumis, TTÜ raamatukogus ning Rahvusarhiivi raamatukogus Tartus. Lisainfo Ülle Maasalult (ulle.maasalu@edu.hel.fi).
Eesti Arhitektuurimuuseum			
28	Jarmo Kauge	Kanadas tegutsenud eestlastest arhitektide loomingu uurimine, I etapp	Tekkis hea kontaktvõrgustik ning saadi ülevaade eestlaste üle ootuste viljakast professionaalsest tegevusest arhitektuuri valdkonnas Torontos, aga ka Kanadas laiemalt. Tutvuti <i>vis-à-vis</i> ja pildistati eestlastest arhitektide loomingut (kokku ligi 100 hoonet). Projekti raames tehti uurimistööd VEMU arhiivis (arhitektide Elmar Tampõllu, Hanno Kompuse ja Roman Koolmari arhiivide läbitöötamine ja osaline digiteerimine) ning külastati arhitekte ja nende järglasi (kokku ca 10 inimest, intervjuud ja jutuajamised osaliselt salvestatud). Toronto Reference Librarys koguti andmeid ajakirjast The Canadian Architect, töötati läbi ca 25 aastakäiku, millest pildistati kõik Eesti päritolu arhitektidele ja nende töödele osutavad artiklid ja uudisnupud. Kontaktvõrgustikuga on jätkunud kirjavahetust edasise tegevuse kavandamiseks. Kogutud materjal tehakse kättesaadavaks vastavasisulisel näitusel ja kataloogis 2018. aastal. Lisainfo Jarmo Kaugelt (jarmokauga@gmail.com).
Rahvusarhiiv			
29	Ivi Tomingas	Rootsi Eestlaste Liidu 16 mm filmikogu digiteerimine	Rootsi Eestlaste Liidu 16 mm filmikogu on digiteeritud (kokku 2 tundi ja 3 min filme) ja kirjeldatud ning filmidele on loodud juurdepääs filmiarhiivi infosüsteemi FIS keskkonnas. Läbi vaadati ja hinnati 45 filmirulli, fikseeriti üldine olukord ja kahjustused ning filmirullid konserveeriti. Seejärel korraldati filmid teemapõhiselt ning koostati esialgsed kirjeldused. Filmid digiteeriti Steady Frame skanneriga. Tagatiskoopiad on tehtud tiff-formaadis, kasutuskoopiad avi-formaadis. Digiteeritud filmikogu sisaldab Harald Perteni filmitud kroonikat, põhiliselt Rootsis elavate eestlaste tegemisi: laulupidusid, võimlemisüritusi, tegevusi algkoolis, kontserte, gaidide ja skautide päevi, kultuuritegelaste esinemisi. Filmikogu hulgas oli värvilisi filme, mille seisund nõudis digiteerimist säilituslikel eesmärkidel. 1930. aastate värvifilm on filmiarhiivi kogudes haruldane, kuid eriti huvipakkuvaks osutusid värvilised filmilõigud president Konstantin Pätsist Oru lossipargis perekonna keskel. Märkimist vääriwad kaadrid Vabandussõja ajast, Tallinnast pärast 1944. aasta pommitamist, pagulaste teekonnast ja elust paguluses. Lisainfo Ivi Tomingaselt (Ivi.Tomingas@ra.ee).

Rahvusarhiiv			
30	Ivi Tomingas	Eduard Vääri videokogu digiteerimine	Digiteeritud on 25 tundi Eduard Vääri videoid, mis tehakse filmiarhiivi infosüsteemi FIS kaudu avalikkusele kättesaadavaks 2016. aasta jooksul. Videod sisaldavad hinnalist teavet eestlaste elu kohta Kanadas ajavahemikul 1984–1994: Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamisi, demonstratsioone Balti riikide iseseisvuse toetamiseks, skautide ja võimlejad üritusi ning muid kultuurilaseid tegevusi, samuti poliitikute (Tunne Kelam, Trivimi Velliste jt), muusikute (RAM, Alo Mattiisen, Ivo Linna) ja teiste kultuuritegelaste külaskäike Kanadasse. Selle projektiga on astunud esimene samm Eduard Vääri mahuka videokogu digiteerimisel. Käivad läbirääkimised õiguste hoidjaga (VEMU) ja loodetavasti saab videoid näha <i>online</i> 'is, kuid kindlasti kohtvõrgus. Lisainfo Ivi Tomingaselt (Ivi.Tomingas@ra.ee).
Ikkoon OÜ			
31	Vahur Laiapea	Kanada eestlaste pärimusmaterjali ja kaasaegse eluolu talletamine videomaterjalina, arhiveerimine ning selle põhjal dokumentaalfilmi loomine	Salvestatud on 30 tunni ulatuses Toronto eestlaste kogukonna vanema põlve meenutusi, keskendudes eelkõige soomepoiste mälestustele. Torontos on aastakümneid tegutsenud sealsete soomepoiste selts, mis 12. mail 2015 pidas oma viimase piduliku koosoleku. Viimased elusolevad soomepoised olid võtnud vastu otsuse kooskäimine lõpetada. Torontos viibimise ajal salvestas Vahur Laiapea kuue soomepoisi mälestusi, aga ka mõne teise Ehatare vanadekodus elava eaka eestlase (sh Roman Toi) mälestusi. Filmitud materjali põhjal on kokku pandud planeeritava dokumentaalfilmi esialgne, n-ö <i>off-line</i> montaaž. Film valmib 2016. aasta jooksul Rahvusaaslaste programmi toel. Täpsem info Vahur Laiapealt (vahur@eki.ee).
Rootsi Eestlaste Liit			
32	Jüri-Karl Seim	Rootsi Eestlaste Arhiivi jätkuprojekt	2015. aastal keskenduti fotograafide Harald Perten, Herbert Trummer ja Mihhail Leperi fotode määratlemisele ja digiteerimisele. Kord nädalas käisid koos vabatahtlikud arhiivihuvilised, et ülesvõetud sündmusi ja inimesi tuvastada. Aastaringelt tegeldi ka fotode digiteerimisega, seejuures osutas tehnilist abi Alo Ervin Eestist. Projektiperioodi jooksul on hinnanguliselt kirjeldatud ja digiteeritud u 2000 ülalnimetatud fotograafide fotot, mis on toimetatud Rahvusarhiivi filmiarhiivi. Fotod on leitavad Rahvusarhiivi fotode andmebaasis FOTIS. Täpsem info Jüri-Karl Seimilt (juri.karl.seim@jksab.se).
Rootsi Eestlaste Liit			
33	Jüri-Karl Seim, Sirle Sööt	REE ja REL-i arhiivi osaline digiteerimine ja transport Eestisse Rahvusarhiivi	Tegeldi REE arhiivimaterjali korrastamise, arhiiviskeemi korrigeerimise, digiteerimise ettevalmistamise ja digiteerimisega ning arhiivimaterjali arhiivi tagasi paigutamise. Arhiivis leiduvad kõige olulisemad dokumendid on korrastatud ja digiteeritud ning süsteemselt ja arhiivstruktuuri järgi salvestatud kolmele kõvaketale kasutuskooptatena (jpg-failidena). Digitaalsete koopiade olemasolu võimaldab originaalid saata Eestisse Rahvusarhiivi ja kasutada koopiaid allikmaterjalina REE kroonika koostamisel. Kuna arhiiviruumi üürilepingut õnnestus kaheks aastaks pikendada, ei osutunud vajalikuks arhiivi kiire ümberpaigutamine. Plaanis on REE ja REL-i arhiivimaterjal Stockholmis Eesti Majas tervikuna korrastada ja digiteerida 2017. aasta septembriks, mil lõpeb arhiiviruumi uus üürileping. Täpsem info Jüri-Karl Seimilt (juri.karl.seim@jksab.se).
Eesti Kirjandusmuuseum			
34	Marin Laak	Austraalia eesti kunstniku ja kirjaniku Gunnar Neeme pärandi arhiveerimine	Gunnar Neeme loomepärand on kaardistatud, koostatud on nimestikud ja kunstiteosed on pildistatud. Lisaks on saadud väärtuslikku informatsiooni ka teiste Austraalia eesti kunstnike kohta, keda siiani vähe teatakse. Gunnar Neeme hinnalise kunstipärandi hulk võimaldab planeerida isikunäituse Eesti Kunstimuuseumi filiaalis Adamson-Ericu muuseumis Tallinnas 2018. aasta mais kunstniku 100. sünniaastapäeval. Ettevalmistused Gunnar Neeme kunstipärandi paremiku ja käsikirjalise arhiivi Eestisse toomiseks on tehtud. Kultuuriloolise väärtusega arhiiv ja kunstiteosed Austraalias on pakitud ning tuuakse Eesti Kirjandusmuuseumisse 2016. aasta lõpuks. Osa Gunnar Neeme pärandist antakse nende sisust lähtudes teistele Eesti avalikele mäluasutustele. Täpsem info Marin Laagilt (marin.laak@gmail.com) või Kersti Kollilt (kersti.koll@ekm.ee).

Mart Kuldkepp			
35	Mart Kuldkepp	Aleksander Kesküla poliitilise biograafia ettevalmistamine II	2015. aastal tutvuti Aleksander Kesküla materjalidega Stanfordi Ülikooli Hooveri Instituudis. Vaatlusaluste fondide ja seeriade hulgas olid „Alexander Keskuela papers“ (osa Kesküla enda fondist, mille teine pool on Yale'i ülikooli raamatukogus), „Okhrana collection“ (Tsaari-Vene salapolitsei luurematerjalid välismaal elavate revolutsionääride, sh aastatel 1910–1915 Šveitsis elanud Kesküla kohta) ja „Stefan T Possony papers“ (Possony 1950. aastatel kogutud materjalid raamatu „Lenin, the Compulsive Revolutionary“ jaoks, mis sisaldavad andmeid ka Kesküla kohta). Tähtsamatest materjalidest tehti koopiad, mis on vajalikud Aleksander Kesküla poliitilise biograafia kirjutamiseks. Eraldi nimetamist vääriavad koopiad Kesküla kirjadest oma tütrele (kirjutatud 1930.–1960. aastatel), mis on parim allikas tema elu viimaste kümnendite kohta. Biograafia kirjutamine on täies hoos ja hakkab lõpusirgele jõudma. 2016. aasta sügisel on plaanis uurida veel Prantsusmaal asuvaid materjale (Kesküla oli aastatel 1917–1919 tihedalt seotud Prantsuse Stockholmi saatkonnaga, mille kaudu rahastati tema juhitud nn Eesti bürood Stockholmis). Kesküla biograafia valmib eeldatavasti 2018. aastal. Lisainfo Mart Kuldkepiilt (mart.kuldkepp@ut.ee).
Poet Design OÜ			
36	Kristel Laur	Väliseestlasest fotograafi Juhan Kuusi isikuarhiivi toomine Eestisse ning eeltööd selle säilitamiseks kohalikus mäluasutuses	Juhan Kuusi arhiiv on toodud Eestisse, sh tema eriti väärtuslikuks peetud fotoesseed Lõuna-Aafrika Vabariigi ajaloo ning arengust. Sellega on Eesti saanud ühe erilise ja maailma mõõtmes olulise fotokollektsiooni võrra rikkamaks. Fotonegatiivid on esmaselt korrastatud ning Rahvusarhiivi filmiarhiiviga jätkub edasine koostöö negatiivide säilitamiseks ja kättesaadavaks tegemiseks. Kuna fotograaf ise suri ootamatult eelmise aasta juulis, kujunes eeldatust keerulisemaks teoste alltekstide koostamine, kuid siiski õnnestus suur osa põhilisest informatsioonist tuvastada. Loomisel on Juhan Kuusi Fond, mille ülesandeks on luua võimalusi fotograafi elu ja töö säilitamiseks, uurimiseks ja tutvustamiseks. 2016. aasta augustis avati koostöös Eesti Kunstmuuseumiga Adamson-Ericu muuseumis Juhan Kuusi töödest näitus. Rahvusaaslaste programmi toetusel jätkub Juhan Kuusi loominguarhiveerimine, digiteerimine ning kättesaadavaks tegemine Rahvusarhiivi fotode andmebaasis FOTIS. Lisainfo Kristel Laurilt (kristel@poet.ee).
Eesti Sõjamuuseum – Kindral Laidoneri Muuseum			
37	Ülle Kraft	Kapten Aleks Kurgveli isikuarhiiv USA-s	Tutvuti Lakewoodis EAÜ-s asuva A. Kurgveli isikuarhiivi sisuga, aga ka Minnesota Ülikooli Integratsiooni Ajaloo Uurimise Keskuses asuvate A. Kurgveli materjalidega. Minnesotas paikneva isikuarhiivi huvipakkuv osa õnnestus täies mahus pildistada, kuid EAÜ arhiivist jõuti seda teha vaid u 1/6 kartoteegist. Pildid on uurijatele kättesaadavad Eesti Sõjamuuseumis – Kindral Laidoneri Muuseumis, kus on võimalik tutvuda ka Kurgveli kirjavahetuse jt dokumentidega. A. Kurgveli isikuarhiiv osutus aga märksa mahukamaks kui üksnes kartoteek ning vajab täielikuks või ka osaliseks kopeerimiseks palju suuremat ajalist või inimressursi. Projektiga jätkatakse Rahvusaaslaste programmi toetusel 2016. aastal. Täpsem info Ülle Kraftilt (ylle.kraft@esm.ee).
Harjumaa Muuseum			
38	Riine Kallas	Näituse koostamine. Pakri ja Vihterpalu rannarootslaste vaimse ja materiaalse pärandi kogumise jätkuprojekt	Näitus „Pakrilaste kallisarv“ avati Harjumaa Muuseumis 30.7.2015 ja seda eksponeeriti kuni 19.6.2016. Pisut vähendatud mahus on näitusega olnud võimalik tutvuda Rannarootsi Muuseumis Haapsalus 30.6.2016–30.9.2016. Väljapanekul on eksponeeritud erakogudest laenatud ja peaaegu kõik 2013–2015 kogumistöö tulemusena muuseumile annetatud esemed ning osa skaneeritud fotodest. Näitusel on viis teemaplokki: niplispsitsid, rahvarõivad, kalapüük, armeeteenistus ja uus elu Rootsis. Näitus on saanud eestirootslastelt positiivset tagasisidet ning muuseumile on teada antud erakogudes leiduvast rannarootslaste pärandist. Näituse raames on Harjumaa Muuseum tutvustanud Pakri rahvarõivaid ja läbi viinud paelapunumise töötube Mardilaadal Tallinnas 5.–8.11.2015. Koostöös Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga on korraldatud kaks mentorkoolitust rannarootslaste käsitöötraditsiooni tutvustamiseks: 24.10.2015 – rannarootslaste kasukad ja 21.11.2015 – rannarootslaste silmuskudumine. Koos Harju KEK-i rahvapilliorkestriga tutvustati Pakri muusikapärandit muuseumi aastalõpukontserdil 20.12.2015. 27.2.2016 pidas arheoloog Villu Kadakas loengu arheoloogilistest väljakaevamistest Püha Olavi kiriku kunagisel asemel Suurkülas Väike-Pakril. Lisainfo Riine Kallaselt (riine.kallas@hmk.ee).

Helen Kooviste			
39	Helen Kooviste	Väliseesti kunstniku Kaljo Simsoni vaimse pärandi kirjeldamine ja süstematiseerimine	Koostatud on ülevaade K. Simsoni elukäigust ja loomingust, mis asub veebilehel https://drive.google.com/file/d/0B-2qul3U2i3Kblp2bk5kTORQdlk/view?usp=sharing . Fotokogu eluloo juurde on leitav veebilehelt https://goo.gl/photos/nvASaZbLgzu6hJK89 . Koostatud on ka süsteemne ülevaade K. Simsoni loomingust selle pildistuste kaudu (üle 650 maali, joonistuse ja graafilise lehe), mis asub veebilehel https://drive.google.com/folderview?id=0B-2qul3U2i3KRmZ1b2ZEQThPdHc&usp=sharing . Eestisse on toodud K. Simsoni portreekogu, mis sisaldab ligi 200 portreed eri aegadest (asuvad praegu projektijuhi juures). K. Simsoniga on saavutatud kokkulepe suureformaadiliste tööde (kokku 75) toimetamiseks Eestisse juhul, kui õnnestub siin korraldada tema isikunäitus. Koostatud materjal on rikkalik ning kajastab ühe huvitava ja omapärase loovisiksuse elukäiku läbi aastakümnete. Praegu otsitakse mäluasutust, kes oleks nõus K. Simsoni pärandi vastu võtma. Lisainfo Helen Koovistelt (helen.kooviste@gmail.com).
Harjumaa Muuseum			
40	Riine Kallas	Pakri ja Vihterpalu rannarootslaste vaimse ja materiaalse pärandi kogumise jätkuprojekt	Pärandi kogumiseks käidi kaks korda Rootsis: üks kord Stockholmis ja teisel korral Gräsö saarel. Kogumistöö tulemusena täienes Eesti muuseumides leiduv Pakri saarte rannarootslaste pärand esemete ja dokumentidega, mida varem muuseumides polnud (nt päeva- ja arveraamatud, naiste jakk). Olulist väärtust lisab kogutud materjalile asjaolu, et kõikide esemetega seotud inimestest ja kohtadest on olemas info. Oluliseks saab pidada ka fotomaterjali (336 digikoopiat) ja infot Pakri saartelt pärit rannarootslaste kogukonna edasise eluolu kohta Rootsis kuni tänapäevani välja. Harjumaa Muuseumile annetati väärtuslik dokumendi- ja esemekogu. Projekti ajal jõuti tegeleda ainult Pakri pärandiga. Vihterpalu ja ka Kurkse teema uurimine on endiselt kavas. Kõigile Harjumaa Muuseumi kogusse annetatud esemetele on avalikkusel juurdepääs olemas museaalide elektroonilise infosüsteemi MuS kaudu. Lisainfo Riine Kallaselt (riine.kallas@hmk.ee).
Eesti Evangeelne Luterlik Kirik			
41	Janis Tobreluts	EELK Konsistooriumi arhiivis asuvate väliseesti kogude korrastamine	Korrastati EELK väliseesti konsistooriumi arhiiv „E.E.L.K. Konsistoorium“. Arhiivimistusse kanti 338 säilikut aastatest 1933–2015. Korrastatud arhiivifond on uurijatele kättesaadav EELK Konsistooriumi arhiivis Tallinnas Kiriku plats 3. Fondi kirjeldus on sisestatud arhiivi infosüsteemi AIS. Lisainfo Janis Tobrelutsult (janis.tobreluts@eelk.ee).
Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu			
42	Anu Iho	Väliseesti kultuuripärandi säilitamine ja kättesaadavaks tegemine	2015. aastal töödeldi 3625 separaati 215 teadlaselt. Kokku on separaatide kogus 11 183 separaati 669 väliseesti teadlaselt. Kõik Eesti Arhiivist Austraaliast saabunud separaadid on töödeldud, kogu on järjestatud autorite alfabeedis. Väliseestlaste isikuloolise andmebaasi VEPER sisestati 303 uut kirjet, täiendati 624 kirjet. Andmebaasis ISE on 2015. aastal bibliografeeritud 787 kirjet ja toimetatud üle 4000 kirje 300 isiku kohta. Väliseesti teadlaste separaatide kogu on ainuke omalaadne Eesti raamatukogudes ja väliseesti arhiivides. Korrastatud kujul on kogu TLÜ Akadeemilise Raamatukogu Väliseesti kirjanduse keskuses hõlpsasti kasutatav ning ootab lähiaastatel digiteerimist ja kandmist raamatukogu e-teadusraamatukokku ETERA (www.etera.ee), mis võimaldab selle laialdasemat kasutust ka täistekstidena. Isikulooline andmebaas VEPER sisaldab praeguseks üle 4000 kirje ja seda kasutatakse laialdaselt nii Eestis kui ka välismaal, sest teist nii põhjaliku andmestikuga andmebaasi väliseesti isikute kohta ei ole. Seetõttu kasvab kasutajate hulk iga aastaga, ulatudes paarikümne tuhandeni. Andmebaasi ISE on bibliografeeritud kõik praegu ilmuvad väliseesti lehed. Andmebaasi kasutavad väliseesti temaatika uurijad. Täpsem info Anu Iholt (anu.iho@tlulib.ee).